

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Bogen om Adler

Citation: Kierkegaard, Søren: "Bogen om Adler", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 15*, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2012 , s. 120. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-boa-txt-shoot-idc997855f-ae3-410f-9fac-1516ec01350a.pdf> (tilgået 12. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 15

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

Tillæg til Capitel III.

Recapitulation.

Læseren vil erindre, at der i hele dette Skrift bestandigt kun disputeres e concessis. Der benægtes intetsteds ligefrem, at A. har haft en Aabenbaring, tværtimod det antages, da han jo selv siger det, og saaledes antages Alt hvad han siger; men saaledes hjælpes han til at fange sig selv i Selvmodsigelsen.

§ 1. For at belyse at Forvirringen er tilstæde, benyttedes Adlers Tilsvar paa Øvrighedens Spørgsmaal. Dilemmaet maa her stilles saaledes: enten er alle hans enkelte Tilsvar Nonsens, eller disse indeholde i sig væsentligen Tilbagekaldelsen af hans Første (at han har haft en Aabenbaring, og af Frelseren har modtaget en ny Lære.). Antages dette Sidste (at Tilbagekaldelsen ligger i hans Tilsvar) saa er Forvirringen denne, at han ikke gjør Alvor af det med Tilbagekaldelsen, men lader som Ingenting eller selv mærker Ingenting, lader Tilsvarene have Mening og Realitet, hvilken de dog kun have forsaavidt de indeholde Tilbagekaldelsen af det Første.

Argumentationen indenfor Dilemmaet var denne. Adler identificerer sig i Tilsvarene saaledes med sit første Trykte (Forordet til Prædikenerne, Prædikenerne, Studierne) at han i almindelig og vulgair Forstand maa betragtes som Forfatter deraf – men naar han saaledes er Forfatteren, saa har han jo ingen Aabenbaring haft, saa har Christus jo ikke dicteret ham Noget, saa har han ikke været blot Organ. – Adler vedgaaer autentisk, at han ikke har noget Nyt, hvorimod han ligesom enhver Christen i Almindelighed holder sig til Skriften, forkynder Jesum, beraaber sig paa Skriftord som Beviissteder for hvad han siger – men saa er jo alt det Første om Aabenbaringen o: s: v: væsentligen tilbagekaldt. – Adler haaber paa at han senere vil være istand bedre at fremsætte (den aabenbarede og af Frelseren dicterede) Læren, han haaber altsaa paa Lærens Perfectibilitet. Men dette Haab er aldeles meningsløst, ja blasphemisk, hvis hiin Lære ikke er Adlers egen; og er den hans egen – saa har han jo ingen Aabenbaring haft, ved hvilken Læren blev ham meddeelt af Frelseren.

§ 2. For dernæst at belyse Forvirringen og den skrigende Selvmodsigelse i Adler (thi Modsigelsen er visseligen skrigende, og Forvirringen netop den, at A. lader som Ingenting), blev der taget et Hensyn til hans 4 sidste Skrifter. I stedetfor, hvad man, hvis han ikke forblev at være i en confus Tilstand, maatte være berettiget til at vente, istedenfor at finde Besindelsens Frugt: enten Oplysning om, hvorledes han forstod sig selv i det Overordentlige som var ham vederfaret, eller Tilbagekaldelse, finder man, at han nu har slaaet sig til Ro i den Betragtning, at han er Genie. Dette kan gjerne indrømmes ham, især her, hvor vi slet ikke have med Sligt at gjøre. Men saa snart hans 4 sidste Bøger i Alvorens Mening skal sættes sammen med hans Første (Aabenbaringen og den aabenbarede Lære) saa fremkommer Dilemmaet: enten ere de 4 sidste Bøger (selv om deres tilfældige Indhold er nok saa ypperligt) totalt betragtede og som Bøger af A. at ansee for Nonsens, eller ogsaa er i dem væsentligen indeholdt Tilbagekaldelsen af hele hans Første. Antages dette Sidste saa ligger Forvirringen i, at A. lader som Ingenting og ikke gjør Alvor af det med Tilbagekaldelse. Den Metamorphose fra Apostel at blive Genie er saa afgjørende, saa qualitativ og derhos saa bagvendt, at den mindst af Alt i Verden kan ignoreres eller betragtes som Ingenting. I borgerlige Forhold, overhovedet i Endelighedens Verden lader det sig ypperligt gjøre, at en Mand, endog mere end eengang begynder paa en Frisk, og uden videre lader det Forbigangne være glemt; at en Mand forandrer Livs-Stilling, forsøger sin Lykke i en ny Carriere, og uden videre lader det Foregaaende være et Tilbagelagt og Glemmt. Men dersom en Mand vil mene, at i Aandens Verden lader dette sig ogsaa gjøre, saa er denne Mening nok til at bevise, at han er confus; og Enhver der lever saaledes, han er egentligen confus. I Endelighedens Verden kan det være godt nok med Forandringernes Lykke og Fromme, det kan være sandt hvad Ordet siger: *variatio delectat*; men i Aandens Verden er Continuerligheden ikke blot Glæden, men er Aanden selv o: Continuerlighed er Aand, og det ikke qualitativt at respektere Continuerligheden er at have sit Liv uden for Aandens Sphære, enten i Verdslighedens eller i Forvirrethedens. Continuerligheden er ikke Eensformigheden, i Continuerligheden er der ogsaa Forandring, men Continuerligheden er, at enhver Forandring gjøres dialektisk i Forhold til det Foregaaende. Naar da Forandringen er en qualitativ (som den til Genie fra Apostel) saa er Continuerlighedens sidste Udtryk: Tilbagekaldelsen af det Første, hvilken igjen, forsaavidt man har meddeelt sit Første, skyldes at meddeles officielt. Eventyrlighed er i Aandens Verden Forvirrethed, og lige saa den Distraction, som ikke mærker, at Forandringen er den qualitative. Og i samme Grad En har vovet sig længere ud, endog indtil at sige sig at have haft en Aabenbaring, i samme Grad er Eventyrligheden eller Distractionen betænkeligere. – Forvirringen hos A. bliver forøvrigt endnu større derved, at han i sin ny Livs-Stilling som lyrisk privatiserende Genie vedbliver exegetiserende, aandrigt, omskrivende o: s: v: at forholde sig til hiin (ham, ifølge hans Første, ved en Aabenbaring af Frelseren meddeelte) Lære. Desto stærkere viser kun hans Distraction og Forvirrethed sig: at han ganske har glemt, at denne Lære er ham ved en Aabenbaring meddeelt af Frelseren.

Skal der da for Fremtiden blive Alvor og Mening i Adlers Liv som Forfatter, saa maa han: enten tilbagekalde sit Første, og nøies med at være hvad han er i sine 4 sidste Bøger, naar disse betragtes uden Forhold til hans

Første; eller han maa annullere sit Sidste, som et Frafald fra sin Idee og sit Kald, høitideligt vedgaae, hvad han ved sit forklarende Jadskerie har forvirret, at han har haft en Aabenbaring og af Frelseren har modtaget en ny Lære, og da handle, tale, skrive i Kraft deraf (ikke i Qvalitet af Lyrisk, privatiserende Genie). Bliver han derimod ved, ladende som Ingenting, at fare fort, lader begge Dele staae hen, saa beviser han derved at han er i en forvirret Sindstilstand.

I en forvirret Sindstilstand. Herved skal ingenlunde forstaaes, at han er, hvad man kalder afsindig, hvad kun uforskammet Travlhed i Livet kan falde paa at mene. Nei, derved skal forstaaes, at han uden christelig Begrebs-Dannelse, uden sædelig Respekt for kvalitative Begrebs-Bestemmelser i den Grad ikke er sig og sin Tanke mægtig, at han ved Forvirretheden i sin Tanke, endog kan komme til bona fide at sige Blasphemier.